

Aprovat
en la sessió del Govern

del dia 1 JUL. 2014

El secretari del Govern

ACORD

del Govern d'aprovació del Codi de principis i conductes recomanables en la contractació pública.

En el marc del compromís assumit pel president de la Generalitat, Molt Honorable senyor Artur Mas i Gavarró, els dies 6 i 22 de febrer de 2013 durant la celebració de les dues Cimeres per a la regeneració democràtica i la transparència;

Amb l'objecte de promoure els valors de l'eficàcia, la integritat, l'honestedat, la prudència, la transparència, l'austeritat i el compromís efectiu en matèria de contractació pública amb el país i la seva ciutadania, sense perjudici de la legislació actual en matèria de contractació pública;

Amb l'objectiu fonamental de disposar d'un instrument aglutinador de les pautes essencials en matèria d'ètica i de bones pràctiques contractuals que s'incorporin en l'activitat quotidiana i ordinària dels òrgans de contractació;

I com a mesura que s'afegeixi a les ja recollides en el marc de les 51 mesures per a la transparència i la regeneració democràtica impulsades pel president de de la Generalitat, que situen l'Administració de la Generalitat de Catalunya al capdavant de les administracions públiques del nostre entorn socioeconòmic.

Per tot això, a proposta del conseller de la Presidència, el Govern

Acorda:

Aprovar el Codi de principis i conductes recomanables en la contractació pública, que s'adjunta com a annex.

ANNEX

CODI DE PRINCIPIS I CONDUCTES RECOMANABLES EN LA CONTRACTACIÓ PÚBLICA

1. MOTIVACIÓ

La qualitat de la democràcia i de l'Estat de dret en les societats modernes depenen, entre d'altres factors, de la qualitat de les seves Administracions i dels seus ens públics.

La transcendència social i econòmica de la contractació pública exigeix particularment que la gestió pública hi assoleixi uns nivells òptims de bona administració i excel·lència. Es tracta d'un requeriment ineludible que deriva, en primer terme, del fet que els ciutadans i les ciutadanes constitueixen el centre de referència de l'activitat pública, i que adquireix una especial rellevància en la contractació pública per la magnitud dels recursos econòmics que s'hi destinen.

El context exposat recomana avançar també decididament cap a la plena incorporació de la dimensió ètica en la cultura de contractació pública, incloent-hi la màxima transparència i aprofundint en el retiment de comptes dels òrgans de contractació a la societat.

Amb aquesta finalitat, l'Oficina de Supervisió i Avaluació de la Contractació Pública formula aquest Codi de principis ètics i conductes recomanables en la contractació pública (en endavant, Codi), que recull els fonaments i les bones pràctiques de l'actuació dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i de les entitats que integren el seu sector públic, juntament amb d'altres continguts que poden contribuir positivament a l'assoliment general dels nivells de bona administració i d'excel·lència abans esmentats.

Per a l'elaboració del Codi s'ha comptat amb aportacions procedents dels propis departaments de la Generalitat de Catalunya i entitats del sector públic de la Generalitat de Catalunya, del Grup de Treball per a l'impuls i la millora dels processos de contractació pública, constituït en el si de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya, de l'Oficina Antifrau de Catalunya, de l'Autoritat Catalana de la Competència, del Col·legi de Secretaris, Interventors i Tresorers de l'Administració local de Catalunya, així com d'organitzacions empresarials o sindicals, que han estat substancials per a la determinació de conductes i de recomanacions que conté.

La intenció fonamental del document és facilitar als seus destinataris un instrument aglutinador de les pautes essencials en matèria d'ètica i de bones pràctiques contractuals, amb l'objectiu que siguin plenament incorporades en l'activitat quotidiana i ordinària pels responsables i les persones integrants dels òrgans de contractació.

Això permetrà, simultàniament, donar resposta a una legítima demanda social d'informació i de transparència, reforçar la confiança dels ciutadans en la gestió pública i prevenir pràctiques rebutjables.

2. CONTINGUT, DESTINATARIS I EXIGIBILITAT DEL CODI

2.1 Contingut. El Codi s'estructura en quatre apartats diferenciats, amb els continguts següents:

1. La determinació dels principis i dels valors ètics centrals que han de presidir la contractació pública.
2. La identificació de determinades conductes d'utilitat per conformar una guia d'actuació davant múltiples possibles circumstàncies reals concretes, que contribueix a la creació d'una cultura ètica de contractació pública.
3. La concreció de pràctiques contractuals especialment convenients.
4. La conscienciació, la formació i el seguiment del compromís ètic.
5. En cadascun d'aquests apartats es preveuen aquells continguts considerats essencials, amb la deliberada intenció d'evitar un text excessivament extens o ambicions però de difícil materialització pràctica.

En qualsevol cas, el Codi és un document viu i dinàmic, obert a una permanent resposta als possibles nous requeriments socials.

2.2 Àmbit d'aplicació subjectiu. Els destinataris del Codi són els alts càrrecs, directius, comandaments, càrrecs administratius, empleats públics i, en general, a totes les persones que intervenen directament o indirectament en la contractació pública de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i dels ens del seu sector públic.

Allò no obstant, el Codi és extensible a la contractació pública de les entitats locals de Catalunya que ho determinin lliurement en virtut de la seva pròpia autonomia. En aquest cas, el Codi pot esdevenir un marc referencial i de cohesió per a la contractació pública de tot el sector públic de Catalunya.

2.3 Exigibilitat del contingut del Codi. Si bé el Codi no té valor normatiu, constitueix una directriu d'actuació per als seus destinataris.

3. PRINCIPIS I VALORS FONAMENTALS

3.1 Principi de legalitat. L'actuació dels destinataris d'acord amb les lleis, els reglaments i les normes d'aplicació constitueix la primera garantia de comportament ètic en la contractació pública.

3.2 Principi de satisfacció de l'interès públic. Els destinataris perseguiran sempre únicament i exclusivament la satisfacció de l'interès públic.

3.3 Principi d'utilització estratègica de la contractació pública. Els destinataris configuraran les contractacions de manera que els procediments de contractació contribueixin a l'assoliment de polítiques indirectes d'interès general, entre aquestes les polítiques socials i ambientals.

3.4 Principis d'eficàcia i d'eficiència. Els destinataris actuaran amb la responsabilitat, la professionalitat, la diligència i la dedicació necessàries per tal que els recursos destinats a la contractació pública siguin utilitzats eficaçment i amb la màxima eficiència possible.

3.5 Principi de promoció de la transparència i de l'accés a la informació. Els destinataris i els òrgans de contractació actuaran amb la màxima transparència possible i facilitaran l'accés dels ciutadans a la informació contractual, sense més limitacions que les establertes per la llei. D'acord amb les previsions del Codi de Bona Conducta Administrativa del Parlament Europeu, l'Administració de la Generalitat de Catalunya desenvoluparà accions i articularà instruments d'informació per tal d'apropar a la societat el coneixement general de la contractació pública.

3.6 Principi d'incorporació de la dimensió ètica en la contractació pública. Els destinataris es comportaran de forma èticament exemplar, la qual cosa requereix en tot cas observar les conductes següents:

- a) Actuar de forma honesta, objectiva i imparcial, garantint la neutralitat i la igualtat de tracte, i rebutjant qualsevol benefici en interès privat derivat de la intervenció directa o indirecta en expedients de contractació pública.
- b) Evitar accions o actuacions que poguessin generar aparences indegudes o que poguessin afectar negativament la credibilitat dels ciutadans envers l'aplicació dels principis d'actuació que han d'inspirar la contractació pública.
- c) Procurar configurar els expedients de contractació de la forma més responsable socialment possible. Entre les previsions dirigides a aquesta finalitat, es recomana determinar el preu de licitació tenint present que les proposicions contractuals puguin tenir en compte adequadament les condicions laborals i salarials establertes en els convenis col·lectius dels treballadors que hagin d'executar les prestacions.

3.7 Principi de lideratge institucional. Els alts càrrecs, directius i comandaments exerciran un lideratge exemplificant i pedagògic d'integritat en la contractació pública, dirigit tant als empleats públics com als ciutadans i ciutadanes.

3.8 Principi de cooperació institucional. Els responsables dels òrgans de contractació es prestaran recíprocament la màxima col·laboració per prevenir pràctiques contractuals rebutjables i, en el cas que aquestes es produïssin, les comunicaran diligentment a les instàncies administratives i/o judicials corresponents.

4. CONDUCTES RECOMANABLES

Sens perjudici dels deures legalment establerts d'obligatori compliment, els destinataris observaran les conductes següents:

4.1 Transparència i accés a la informació. Amb la finalitat de facilitar l'accés efectiu dels ciutadans a la informació sobre la contractació pública, els responsables dels òrgans de contractació vetllaran per tal que, respecte als procediments de contractació que es tramitin, siguin realitzades amb diligència les actuacions següents:

- a) Utilització de la Plataforma de Serveis de Contractació Pública de Catalunya com a punt central d'informació sobre els procediments contractuals.
- b) Difusió de forma proactiva, permanent i intel·ligible, preferiblement per mitjans informàtics, les dades públiques corresponents a la contractació que efectuïn. Aquestes dades inclouran, almenys de forma agregada, informació periòdica sobre la contractació menor.
- c) Facilitació de la informació pública sol·licitada pels ciutadans i ciutadanes per conèixer les decisions preses en contractació pública i la forma com aquestes decisions són preses, sense necessitat que els interessats hagin de justificar les causes per les quals la demanin. Els òrgans de contractació aplicaran de forma proporcional i justificada els supòsits que puguin limitar l'accés a la informació sobre la contractació, ja sigui per causa d'un possible perjudici a l'interès públic, per la deguda protecció d'altres drets preferents o per aquells altres motius que siguin establerts legalment.
- d) Subministrament d'informació sobre la contractació de forma reutilitzable pels interessats, sempre que sigui possible.

Les actuacions corresponents als anteriors apartats b), c) i d) poden ser desenvolupades per unitats administratives de l'Administració de la Generalitat de Catalunya amb competències corporatives específiques en matèria de seguiment, gestió o difusió d'informació contractual.

Així mateix, els responsables dels òrgans de contractació identificaran una persona com a responsable d'informació pública i li assignaran les funcions (addicionals a aquelles altres que li corresponguessin dins l'entitat o organització) d'atendre les sol·licituds d'informació en matèria de contractació pública, de vetllar per tal que la informació es trobi disponible i actualitzada, i de promoure mesures per facilitar l'exercici del dret a la informació.

4.2 Integritat. Els destinataris observaran les conductes següents:

- a) Evitaran qualsevol actuació o actitud que pugui posar en risc l'interès públic o la bona imatge de l'òrgan de contractació, particularment accions o pràctiques sospitoses de favoritisme.
- b) S'abstindran de realitzar qualsevol negoci o activitat privats que puguin posar en qüestió la deguda objectivitat o que puguin afectar negativament l'interès públic.
- c) Rebutjaran l'obtenció d'avantatges personals o materials, per a si mateixos o per a les persones del seu entorn familiar o social. Conseqüentment, retornaran les donacions i els regals que poguessin rebre.
- d) Faran públiques immediatament les possibles situacions de conflicte d'interessos i s'abstindran d'intervenir en les contractacions en les quals aquelles es poguessin produir. Són causes de conflicte d'interessos especialment accentuat totes aquelles derivades d'interès particular en el resultat del procediment de contractació, com poden ser els interessos personals, familiars, professionals, econòmics, polítics o qualsevol altre interès compartit amb els candidats o licitadors.

Es recomana als responsables dels òrgans de contractació que es requereixi als candidats i als licitadors que tinguessin vincles privilegiats amb els destinataris del Codi que intervinguin en un procediment de contractació la presentació d'una declaració d'existència d'aquells vincles.

4.3 Responsabilitat. Els responsables dels òrgans de contractació informaran a la major brevetat possible les instàncies i organismes competents de qualsevol incompliment del codi o infracció de normes susceptibles de ser sancionades penalment o administrativament en aplicació del marc normatiu vigent.

Els responsables dels òrgans de contractació establiran canals i sistemes per a la presentació de denúncies o queixes per suposats incompliments de l'ètica contractual, tant per part dels destinataris com de qualsevol ciutadà, fins i tot de forma anònima.

Els responsables dels òrgans de contractació establiran sistemes de seguiment de les mesures que, en el seu cas, fossin preses com a conseqüència de la detecció de pràctiques irregulars.

4.4 Confidencialitat. Els destinataris observaran la màxima confidencialitat respecte als fets i informacions que coneguin amb motiu del seu càrrec o lloc de treball que desenvolupin.

4.5 Priorització dels rescabaments procedents. Els responsables dels òrgans de contractació i l'Administració de la Generalitat de Catalunya atorgaran atenció prioritària a la reparació dels danys o perjudicis que haguessin estat ocasionats com a conseqüència d'actes de corrupció declarats en sentència judicial ferma.

5. BONES PRÀCTIQUES CONTRACTUALS

5.1 Programació de les contractacions. Els destinataris, particularment els directius i els comandaments públics, vetllaran per tal que les contractacions que s'hagin d'efectuar siguin convenientment programades i configurades per tal d'obtenir l'eficiència exigible i possibilitar l'òptima concurrència en les licitacions.

5.2 Necessitat de la contractació i idoneïtat del procediment. Els destinataris vetllaran especialment per definir en l'expedient de contractació les necessitats a satisfer mitjançant el contracte i per motivar degudament la necessitat de la seva tramitació. En aquest sentit, evitaran utilitzar motivacions genèriques que no justifiquin suficientment la necessitat específica del contracte.

Així mateix, acreditaran en l'expedient de contractació la idoneïtat, per donar resposta a la finalitat perseguida, del contracte que es pretengui formalitzar.

5.3 Excepcionalitat de la tramitació d'urgència. Els destinataris evitaran sempre que sigui possible la tramitació d'urgència i, quan aquesta sigui necessària, vetllaran especialment per motivar documentalment, de la forma més explícita possible, la concurrència de la causa legal que la possibiliti. El retard, la inacció o la manca de previsió i planificació no poden ser causes per a la utilització del procediment d'urgència.

5.4 Licitació dels contractes. Els responsables dels òrgans de contractació articularan i desenvoluparan els procediments de contractació amb caràcter general de forma que assegurin la màxima transparència, concurrència i igualtat d'oportunitats per participar i accedir a la contractació pública. Amb aquesta finalitat:

- a) Seran utilitzats generalment aquells procediments contractuals que possibilitin la participació d'un major nombre de licitadors, particularment el procediment obert.
- b) Es vetllarà especialment per tal que no es produeixi cap actuació ni tramitació contractual que constituís una divisió d'un mateix objecte contractual en diversos expedients de contractació.
- c) Es delimitarà l'objecte contractual, sempre que sigui possible, en lots diferenciats susceptibles de ser adjudicats a diferents licitadors.
- d) S'establiran les condicions de solvència de manera que actuïn com a garantia de la satisfactòria execució del contracte sense comportar obstacles injustificats a la lliure concurrència. Així mateix es vetllarà especialment per tal que les condicions de solvència requerides estiguin vinculades a l'objecte del contracte i siguin proporcionals a aquest.

- e) Es publicaran a la Plataforma de Serveis de Contractació Pública de Catalunya alertes de futures licitacions de singular complexitat o d'un import econòmic especialment significatiu.
- f) S'inclourà, en la documentació de l'expedient de contractació publicada a la Plataforma de Serveis de Contractació Pública de Catalunya, el nom dels membres, titulars i suplents, de les meses de contractació.
- g) S'establiran els terminis per a la presentació de proposicions contractuals, dins el marc legalment establert, de la forma més inclusiva possible per tal que puguin ser raonablement acomplerts per qualsevol potencial licitador diligent.

5.5 Adjudicació dels contractes. Els responsables dels òrgans de contractació establiran els criteris d'adjudicació dels contractes amb la màxima claredat i concreció possibles, tot especificant degudament en els plecs de clàusules o documents reguladors de la contractació els mètodes i les formes de valoració que seran utilitzats, amb la finalitat que puguin ser totalment coneguts pels licitadors en el moment de preparar les seves proposicions contractuals.

Els responsables dels òrgans de contractació, quan ofereixin als licitadors la possibilitat d'introduir millores en les seves proposicions contractuals, delimitaran en els plecs o documents reguladors de la contractació, de forma molt explícita, quins elements poden ser susceptibles de millores i en quines condicions poden ser presentades les millores. Així mateix determinaran amb la màxima concreció possible els criteris per a la valoració de les millores.

Els responsables dels òrgans de contractació vetllaran especialment per tal que els criteris d'adjudicació establerts no comportin cap restricció que dificulti l'accés a la contractació en condicions d'igualtat als potencials licitadors. S'evitarà qualsevol especificació tècnica que pogués direccionar la selecció del contractista favorablement a un licitador o licitadors concrets.

Són recomanables, quan sigui possible, els criteris d'adjudicació avaluables mitjançant fórmules, preferiblement als criteris avaluables mitjançant judicis de valor.

Els responsables dels òrgans de contractació vetllaran especialment per tal que els informes de valoració basats en criteris, subcriteris o regles de ponderació subjectius estiguin sempre degudament motivats i expressin les raons que indueixin a fixar les puntuacions atorgades, sense que aquets informes es puguin limitar a la simple fixació de les puntuacions.

5.6. Prevenició i detecció de la col·lusió. Els responsables dels òrgans de contractació adoptaran en els procediments de contractació mesures per evitar conductes que tinguin per objecte o puguin produir l'efecte d'impedir, restringir o falsejar la competència.

Els destinataris que tinguin coneixement d'aquell tipus de possibles conductes les comunicaran immediatament a l'Autoritat Catalana de la Competència per tal d'eradicar les negatives conseqüències que aquestes pràctiques tindrien per a l'interès general. En particular, informaran de qualsevol indicatiu d'acord, decisió o recomanació col·lectiva, pràctica concertada o conscientment paral·lela entre licitadors que tingués per objecte o pogués produir l'efecte d'impedir, restringir o falsejar la competència.

5.7 Pròrrogues contractuals. Els responsables dels òrgans de contractació evitaran la previsió indiscriminada de pròrrogues contractuals en els expedients de contractació. En aquells procediments en els quals s'hagin de preveure possibles pròrrogues, es motivaran les causes que les requereixin i s'establirà la durada de la pròrroga de manera que no afecti negativament i de forma injustificada l'òptima concurrència que han de tenir les contractacions.

Prèviament a la formalització d'una pròrroga prevista en l'expedient de contractació, s'acreditaran els motius que la recomanessin i que fessin preferible aquella actuació a la realització d'una nova licitació.

5.8 Modificacions contractuals. Els responsables dels òrgans de contractació tindran especialment en compte en la preparació dels contractes la valoració de tots aquells factors i de totes aquelles circumstàncies dirigits a evitar, en la mesura raonablement possible, modificacions posteriors del contracte.

En els procediments de contractació en els quals es pogués produir una futura modificació del contracte, d'acord amb la legislació vigent, es vetllarà per tal de preveure-la adequadament en els documents reguladors de la contractació de forma clara, precisa i inequívoca.

5.9 Execució del contracte. Els responsables dels òrgans de contractació establiran mesures per verificar rigorosament el compliment de totes les obligacions contractuals, preveuran les penalitats procedents per als supòsits de possibles incompliments i, en el seu cas, les aplicaran rigorosament.

Els responsables dels òrgans de contractació designaran en tots els contractes, llevat dels contractes menors, un responsable del seguiment de l'execució del contracte amb les principals funcions següents:

1. Supervisar el compliment de totes les obligacions i condicions contractuals.
2. Coordinar els diferents agents implicats en el contracte, en el cas que aquesta funció específica no correspongués a altres persones.
3. Adoptar les decisions i dictar o proposar les instruccions necessàries per a la correcta realització de la prestació contractual.

4. Informar del nivell de satisfacció de l'execució del contracte, funció que ha d'incloure l'emissió d'un informe d'avaluació final de la contractació.

5.10 Utilització de l'arbitratge per a la resolució de conflictes contractuals. Els responsables dels poders adjudicadors que no tinguin la condició d'Administració consideraran els possibles avantatges de la utilització de l'arbitratge per a la resolució de les controvèrsies derivades dels contractes formalitzats.

6. CONSCIENCIACIÓ, FORMACIÓ I SEGUIMENT DEL COMPROMÍS ÈTIC

6.1 Informació i formació sobre l'ètica en la contractació. L'ètica en la contractació ha de ser part de la cultura i dels valors dels òrgans de contractació. És una actitud i una visió que s'ha de formar i fomentar permanentment.

Per aquest motiu els responsables dels òrgans de contractació han d'impulsar accions d'informació, formació i sensibilització de les conductes ètiques dirigides a les persones que intervinguin en la contractació pública.

Els procediments d'acollida, inducció i comunicació interna del personal dels òrgans de contractació han de preveure els continguts necessaris per tal que siguin interioritzades i institucionalitzades les normes de conducta adequades en matèria de contractació pública.

Els programes de formació permanent i continuada dels òrgans de contractació han d'incorporar els continguts convenients per tal que els destinataris desenvolupin les competències necessàries per a la gestió de problemes ètics i de prevenció de la corrupció. Aquesta formació ha de capacitar per reconèixer les situacions susceptibles de judici ètic i per abordar-les correctament.

6.2 Divulgació del coneixement del Codi i compliment del seu contingut. Els alts càrrecs, els directius i els comandaments públics han de vetllar per tal que el contingut del Codi sigui conegut i observat pels seus destinataris.

Es recomana als responsables dels òrgans de contractació la realització d'informes o auditories periòdics dirigits a verificar el compliment de les previsions del Codi, diagnosticar els possibles riscos existents i determinar les mesures preventives convenients. Aquests informes o auditories han de ser efectuats per persones que no gestionin ni intervinguin directament en les contractacions a avaluar.

6.3 Comissió d'Ètica. Es crea la Comissió d'Ètica en la Contractació Pública de la Generalitat de Catalunya, adscrita al Departament de la Presidència, amb les funcions d'efectuar el seguiment de l'aplicació del Codi a l'Administració de la Generalitat i a les entitats del seu sector públic i de proposar les adaptacions pertinents per a la permanent actualització als requeriments ètics i socials.

La durada de la Comissió s'estableix en un any, prorrogable de forma tàcita fins a la consecució dels seus objectius.

La Comissió es regeix per la normativa dels òrgans col·legiats de les administracions públiques.

La Comissió d'Ètica en la Contractació Pública de la Generalitat de Catalunya està integrada pels membres següents:

President o presidenta: el director o directora de l'Oficina de Supervisió i Avaluació de la Contractació pública.

Vocals:

El president o presidenta de l'Autoritat Catalana de la Competència o la persona d'aquesta entitat en qui delegui.

El secretari o la secretària general del Departament d'Economia i Coneixement o persona de la seva unitat en qui delegui.

El secretari o la secretària general del Departament de Governació i Relacions Institucionals o persona de la seva unitat en qui delegui.

El secretari o la secretària general del Departament de Benestar Social i Família o persona de la seva unitat en qui delegui.

El secretari o la secretària general del Departament d'Ensenyament o persona de la seva unitat en qui delegui.

El secretari o la secretària d'Administració i Funció Pública o persona de la seva unitat en qui delegui.

L'interventor o interventora general de la Generalitat de Catalunya o l'interventor o interventora en qui delegui.

El director o la directora del Programa de Polítiques de Transparència de la Generalitat de Catalunya o persona de la seva unitat en qui delegui.

El director o directora del Gabinet Jurídic o l'advocat o advocada en qui delegui.

El director o directora del Servei Català de la Salut o persona d'aquesta entitat en qui delegui.

El director o directora d'Infraestructures de Catalunya, S.A.U, o persona d'aquesta empresa pública en qui delegui.

El directora o directora del Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació, o persona d'aquesta entitat en qui delegui.

Actuarà com a secretari o secretària de la Comissió, sense formar-ne part, el subdirector o subdirectora general de Seguiment i Avaluació de la Contractació Pública.